

«Покірливе телятко дві матки ссе» [4, с. 149].

– *фразеологічні одиниці*: «Тільки не знаю, як воно буде з Ївгою: вона щось теє... вроді вовком дивиться» [4, с. 244]. «Рак сказав, що то ще вилами по воді писано» [4, с. 244]. «Цим баба мимохить зігнала сердешну дівчину на слизьке» [4, с. 84]. «Ти ж, ласкавий читальнику, не осуди, якщо я в цьому писанні де з правдою розминувся» [4, с. 60].

В. Чапленко використовує також *фразеологічні звороти*, що є *рядками народних пісень*, а саме: [Накашидзе під час гопака] та ще й приказував: Сам п'ю, сам гуляю, сам стелюся, сам лягаю... [4, с. 23].

Отже, в історичному романі Василя Чапленка «Чорноморці, або кошовий Харко з усім товариством» яскраво виявляється художня образність та семантична місткість слова, які вражають читачів своєю оригінальністю, влучністю. А зазначені фольклорні елементи мовлення виступають засобом увиразнення рис характеру персонажів, посилюють експресію висловів героя. Автор широко використовував у своїй творчості художньо-мовні засоби для того, щоб зберегти в діаспорі перлини української мови.

Список використаних джерел

1. Лисак В. С. Героїчне й трагічне минуле України у творчому моделюванні А. Малишка і В. Чапленка. Науковий вісник МДУ ім. В. О. Сухомлинського. 2014. № 4.13 (104). С. 128-134.

2. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 753 с.

3. Мамчич І. П. Узуальні фразеологізми та авторські інновації в художніх творах Василя Чапленка. Український смисл. 2015. № 7. С. 165-175.

4. Чапленко В. К. Чорноморці, або кошовий Харко з усім товариством : роман. Нью-Йорк, 1957. 336 с.

Марія Іванова

студентка 2 курсу

Факультету філології та соціальних комунікацій

Наук. керівник: **О. В. Боговін**,

к.філол.н., доцент (БДПУ)

РОЛЬ СНОВИДІНЬ КАРЛА ВЕЛИКОГО У ФРАНЦУЗЬКОМУ ГЕРОЇЧНОМУ ЕПОСІ “ПІСНЯ ПРО РОЛАНДА”

Література – ключ історії. Саме з літературних творів, написаних у різні часи, ми можемо дізнатись певні події минулого і знайти відповіді на безліч питань, що виникають у людства.

Середньовічні героїчні епоси насичені художніми засобами та прийомами, а саме: епітетами, звертаннями, повторами, риторичними запитаннями, описами батальних сцен, контрастами, символікою, олюдненням природи тощо.

Одним з найцікавіших художніх засобів зображення, на мою думку, є сновидіння та передача головних ідей за допомогою сну.

Згідно з Вандою Чайковською [2], літературне сновидіння – це певна художня авторська стилізація природного сну, що враховує основні закони

сномислення та водночас суттєво відрізняється від нього. У тексті літературне сновидіння є структурною одиницею і дещо відрізняється від природного сну, бо має вербалізований характер.

Картини, які породжує наш сплячий розум, схожі на найдавніші творіння людини – міфи, як за формою, так і за змістом.

Як зазначав Е. Фроммом [3], вони «написані» однією мовою – мовою символів. Мова символів – це універсальна мова, що була винайдена людством. Вона є єдиною для всіх культур протягом всієї історії. Мова символів має свою граматику і синтаксис. Для того, щоб збагнути смисл міфів, казок і снів, насамперед треба зрозуміти мову та її особливості.

З.Фрейд твердив, що суть сновидінь полягає в зображенні виконання бажань. Сновидіння, змальовуючи перед нами здійснення бажань, переносить нас у майбутнє, але воно являє собою копію і відтворення минулого [4].

Метою дослідження є визначення ролі сновидінь Карла Великого у французькому героїчному епосі “Пісня про Роланда”

Багато письменників у своїх працях використовують прийом сну та сновидінь, підкреслюючи найважливіші на їх погляд аспекти твору. Так прийом сну зустрічаємо в творчості видатного українського письменника Т. Шевченка у поемі “Сон” (У всякого своя доля), “Сон” (“Гори мої високі”), “Сон” (“На панщині пшеницю жала”). До сну Т. Шевченко звертається як до композиційного прийому.

І.С. Нечуй-Левицький, наприклад, у своїй прозі розкрив сон з іншого боку. У його творчості сон – засіб розкриття внутрішнього стану героя.

До форми сну письменники вдаються з метою глибшого розкриття психології персонажів. Так, наприклад, у епічній поемі “Пісня про Роланда” зустрічається епізод, у якому розповідається про пророче сновидіння короля Карла Великого. Карл повірив підступним маврам, не розгледів зради графа Ганелона і повернувся з військом до Франції-красуні. Підсвідомо Карл розуміє свої помилки, але розкриваються вони йому лише уві сні.

Саме у розділі “Сновидіння Карла” автор за допомогою системи образів і нереальних подій готує читача до подальших трагічних подій.

Стомлений важким походом Карл ліг спочивати. У вісні він бачить Сізерську браму, ущелину в Північних Піренеях, себе і графа Ганелона. Король тримає ясеневий спис, аж граф Ганелон: “цей раптом спис хапає, // Об землю вдарив, та з такою злістю, // Що лиш уламки полетіли в небо” [1]. Алегоричний зміст цієї частини сну розкриває справжній перебіг подій. Так, гострий спис у руках короля – це образ вірного лицаря Роланда, але зрадливий граф Ганелон зламає той спис. Після цього сну Карл бачить інше сновидіння, де на нього нападає ведмідь, “зубами рве його правицю, // Й прокушує до кості плоть живу”, а з Арденських гір “барс страшений на груди кинувсь, оскажений” [1].

В образах тварин автор зображує нові битви Карла із сильними та жорстокими ворогами. Але раптом “з палацу вибігає хірт проворний”. Він кидається на ведмедя і “на смерть жорстоко б’ється з барсом хижим // І франки гомонять: “Жахлива битва!” [1].

Собака є символом вірності, це друг, який ціною власного життя, захищає короля. Саме Роланд є тим самим вірним другом і захисником Карла.

Усі події Карл передбачив уві сні, але не знав лише закінчення битви. На ранок король або забував сон, або не надавав йому значення. Події твору розгортаються саме так, як їх побачив у віщому сні Карл Великий.

Слід пам'ятати, що інтерпретація тексту сновидінь неможлива без розуміння загальної атмосфери твору. Тільки узагальнений аналіз спроможний дати цілісне уявлення про змістову домінують художнього твору, його поетичний задум.

Таким чином, простежуючи роль художніх сновидінь у творах різних письменників, ми переконуємось, що їх мова породжує значну кількість образів та смислів, зумовлених творчим задумом авторів. А сам твір "Пісня про Роланда" сповнений важливими образами-символами, що описуються під час сну персонажа твору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пісня про Роланда. / Пер. Вадима і Нінель Пашенків. – К.: Либідь, 2003. – 192 с. – URL: <http://dereksiz.org/pisnya-pro-rolanda-pereklad-vadima-ta-nineli-pashenkiv.html>
2. Чайковська В. Сон і сновидіння як художні прийоми психологічного розкриття персонажів. – [Електронний ресурс]. – URL: dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/38252/39-Chaikovska.pdf
3. Фромм Э. Душа человека. – М., 1992.
4. Фрейд З. Толкование сновидений. – К., 1991.

Дмитро Євсіков,
студент 1 курсу магістратури
Факультету філології та соціальних комунікацій
Наук. керівник: **В.О. Коркішко,**
к.філол.н., доцент (БДПУ)

НАРАТИВНІ СТРАТЕГІЇ ДЕТЕКТИВНОЇ ПРОЗИ Б. АКУНІНА

Літературний проект «Пригоди Ераста Фандоріна» – один із найпопулярніших детективних серій сучасної російської літератури. Звісно, такої популярності та широкого кола читачів неможливо було б досягти без використання наративних стратегій масової літератури. Вивчення масової літератури, специфіки її жанрів та художніх особливостей є актуальним у тій самій мірі, в якій зростає читацький інтерес загалом до творів масової літератури, зокрема детективного жанру.

Одним із основних елементів авторської стратегії в площині масової літератури вважаємо серійність / циклічність. Зокрема, Б. Акунін створює кілька серій / циклів детективних романів, які об'єднують, перш за все, головні персонажі та жанрова приналежність. Зокрема, серія детективів про Ераста Фандоріна, яка сповідає про пригоди геніального слідчого Російської Імперії к. XIX – поч. XX ст. При цьому, автор вказує певний піджанр до кожного твору: «Азазель» – «конспірологічний детектив», «Турецький гамбіт» – «шпигунський детектив», «Левіафан» – «герметичний детектив», «Смерть Ахіллеса» – «детектив про найманого вбивцю», «Особливі доручення» – «повість про шахрая і повість про маніяка», «Статський радник» – «політичний детектив», «Коронація, або Останній із романів» –